

AUSTRALIJOS PADANGĖJE

ANTANAS LAUKAITIS

Nuoširdus ačiū P. A. Binkevičiūtei - Gučiuvienei už aprašymą meno parengimų Australijos Lietuvių Dienose.

Adelaidėje Kalėdų švenčių metu įvykusios Lietuvių Dienos praėjo dideliu pasisekimu ne vien dėl ypatingai didelio suvažiuosiu tautiečių skaičiaus, įskaitant ir ekskursiją iš JAV, bet ir dėl gerai paruoštų programų.

Gruodžio 26 d. Lietuvių Katalikų Centro pilnutėlėje salėje dalyvavome Literatūros, Dainos ir Muzikos vakare, kurį organizavo ir tvarkė Adelaidėje ilgametis, tokių vakarų organizatorius, poetas ir žurnalistas Pranas Pusdešris.

Sceną puošė lietuviškais šiaudinukais apsaugyta eg-laitė. Savo kūrybą skaitė rašytojai ir poetai: adelaidiškai L. Šimkutė, linkusi į nūdienę poetinę srovę ir V. Baltutis, kuris dažnai pagyvina vakarus savo gabiais sukurtais feljtonais. Savo humoristine apysaka 'Persimainymas' ir šį kartą spontaniškai pajuokindavo tautiečius. Žinomas literatas ir žurnalistas V. Kazokas (Sydney) savo eilėmis iš rinkinio 'Ugnis ir žodis' jaudino savo atvirai liejamais dvasi-niais išgyvenimais, sielos vir-pesiais. Pirmą kartą iš Syd-nejaus i Adelaidę atvyko viešnios rašytojos: A. Vėščiūnaitė, kuri švelniai per-davė savo jautriai moteriškas eiles ir rašytoja A. Lukšytė gražia tarėna ir aiškia dik-cija perskaitė novelę 'Antras beldimas'. Poetai, svečiai iš Melbourne: J. Mikštas, len-gvu stiliumi kurdamas eiles, visad laimi simpatijų klau-sytojuose, o M. Malakūnienė, jau seniai adelaidiškų mėgiama, giliai jaudino tau-tiečius savo aktualia, pat-riotine kūryba. Muziką at-stovavo pianistė R. Kubiliū-tė ugningai atlikusi C. Debussy Preludą ir akompa navusi svečiui iš Melbourne J. Rūbui. Jis maloniū bari-tonu, be didesnių ir menų 'pretensijų', padainavo tris dainas ir solistė G. Vasi-liauskienė atliko tris Br. Budriūno dainas, pačiam au-toriui fortepionu palydint. Gražios dainos, gražus atli-kimas ir paties kompozito-riaus dalyvavimas labai pra-turtino ir pagyvino viso va-karo programą.

(Nukelta į 2 psl.)

'NEUTALUMAS' PIETRYČIŲ AZIJOJE

Jau ne kartą šioje vietoje buvo rašyta, kad sovietai nepaprastai domisi, kas dedasi Indijos vandenyno erdvėje. Ir įvairiais pretekstais pasinaudodami, patys ten stengiasi įsigalėti.

Netrukus po II Pasaulinio karo įvairios pietų ir pietryčių Azijos tautos savitarpio saugumo sumetimais susijungė į CENTO ir SEATO karines organizacijas. Prie CENTO priklausė Persija, Turkija ir Pakistanas, o prie SEATO - Pietryčių Azijos valstybės. Bet paskutiniaisiais keleriais metais tų organizacijų veikla buvo nežymi arba ir visai apmirusi.

Dabar pasirodė, kad ten esama dar ir trečios organizacijos. Kaip 'Moscow News' politinis apžvalgininkas Albert Grigoryants sausio 4-11 d. laidoje rašo, ten jau 7 metai veikia ASEAN (Association of South-East Asian Nations), kuriai priklauso Indonezija, Malayzija, Singapuras, Tailandas ir Filipinai. Ta penkių valstybių organizacija buvusi įsteigta

RYŠIAI SU MASKVA

Sovietams atsisakius prekybinio susitarimo

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Praėjusį antradienį paskelbtas sovietų atsisakymas nuo 1972 m. prekybos susitarimo yra visais atvejais sveikintinas. Visų pirma jis pamokė amerikiečius, kad užsienio politika turi būti vedama tik iš vienos vietos ir slapta galima pasiekti daugiau negu viešai.

Kad 'pasaldytų' savo santykius su JAV, Maskva 1973 metais leido iš Sovietų Sąjungos emigruoti 35.000 žy-

tikslu bendradarbiauti savitarpio ekonominėje ir kultūrinėje srityse. Bet vėliau prie politinių tikslų - stiprinti šio Azijos regiono saugumą ir savisaugą.

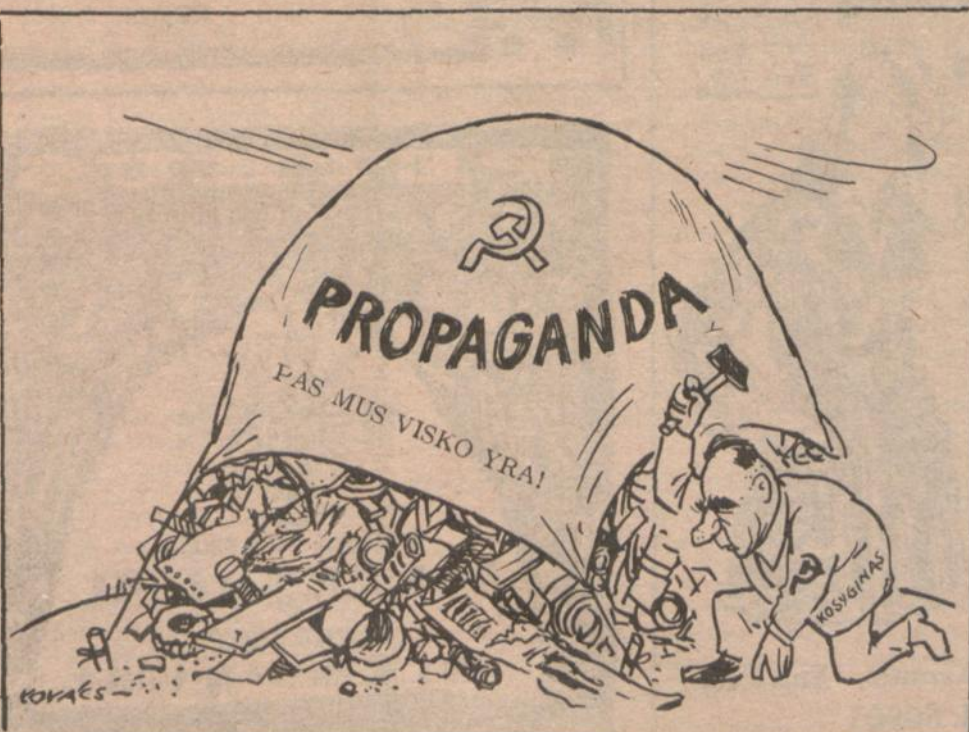
Sovietai būtų ne sovietai jeigu šitokios organizacijos buvimas nebūtų pastebėję ir nesusidomėję jos veikla. So-

vietai, pradėję Indijos vandenyno organizuoti 'taikos zoną', būtinai susidūrė ir su ta organizacija. Indonezija, anksčiau buvusi gerokai paraudusi, paskutiniu laiku nuo 'raudonumo' buvo nusi-

reikia atsiminti, kad atlydį JAV - Sovietų santykiuose iššaukė Maskvos noras gauti iš Vakarų techninės pagalbos ir kredito, o Washingtonas mainais už tai norėjo atlydžio, vedančio prie ginklavimosi lenktynių sustabdymo bei padėčių Artimuosiuose Rytuose ir Vietname sunormavimo. Savame aišku, kad ne viską galima buvo surašyti į oficialią sutartį, pvz. sovietai tikrai atsisakytų pasirašyti do-

kumentą, kuriuo jie javų par davimą susietų su karinių reikmenų tiekimo sumažinimu Vietnamui arba arabų valstybėms, tačiau neoficialiai tai gali būti derybų objektas.

Deja, šiuo metu Jungtinėse Amerikos Valstybėse vyrauja toks klimatas, kad prezidento ir jo Valstybės Sekretoriaus rankos yra surištos. Jie jokių intrigu varyti negali ir faktinai jie savo sprendimuose dažniau turi skaitytis su įtakingu rinkikų mažumu kaip žydų ir graikų negu su viso krašto interesais. Dar blogiau: tokia situacija stačiai provokuoja svetimų valstybių įsikišimą į JAV vidaus reikalus. Toks senatorius Jacksonas kandidatuojęs į prezidentus kaip 'Maskvos nugalėtojas' ir nuo Maskvos priklausytų, ar jis taip galėtų tituluotis ar ne. Tai prileidžia prie galimybės, kad už nuolaidas vienoje srityje, pvz. žydų emigracijos byloje, senatorius turėtų padaryti nuolaidų kitur pvz. atominio ginklavimosi srityje. Tokios galimybės netekimas yra be abejo sveikintinas.

Komunizmo statyboje: -- Pas mus visko yra, tiktai nėra tvarkos!

Australijos Lietuvių Dienų literatūros, dainos ir muzikos vakaro dalyviai. Sėdi iš kairės: L. Šimkutė, R. Kubiliūtė, A. Lukšytė, komp. B. Budriūnas, G. Vasiiliauskienė, A. Vėščūnaitė ir M. Malakūnienė. Stovi: P. Pusdešris, V. Kazokas, J. Mikštas, J. Rubas ir V. Baltutis.

Teatro spektakliui pasibaigus. Kairėje stovi PLB pirm. B. Nainys ir LB Australijos Krašto valdybos kultūros reikalams atstovas V. Baltutis. Aktoriai: A. Miliauskas, V. Marcinkonytė, B. Rainys, L. Pocienė, V. Ratkevičius, J. Neverauskas, A. Miliauskienė, J. Venslovavičius ir N. Skidzevičius.

AUSTRALIOS LIETUVIŲ DIENA

(Atkelta iš 1 psl.)

Kitą vakarą (gruodžio 27 d.) išvydome Lietuvius Namuose (pilnoj salėje) Adelaidės Vaidilos Teatro pastatyme A. Kairio mistinė pjesė, "Šviesa kuri užsidegė". Buvo įdomu susipažinti su avangardinio teatro pagrindais sukurtu veikalu perpinu absurdo ir logikos, mistikos ir realybės, simbolizmo ir patriotinių idėjų siūlais.

Kiek nuoboduokam pirmojo veiksmo dialogui tarp dviejų išvargusių partizanų "Jis" ir "Ji" (J. Neveraus-

kas ir L. Pocienė) trūko didesnės vaidybinės ekspresijos; toliau veikalo eigą perėmė mūsų igudę keturi scenos aktoriai-veteranai: V. Ratkevičius (Vienasūžvisis) B. Rainys (Korikas), N. Skidzevičius (Lunatikas) ir J. Venslovavičius (Idiotas). Jie profesionaliai sukūrė nepaprastai įdomius, vaidybiniu jėga spindinčius vaidmenis. Mirusių moterų 'gyvos' dvasios (Deputatė ir Sekretorė) V. Marcinkonytė ir A. Miliauskienė vykusiai derinosi vyrų ketveriukei, o A. Miliauskas, Sargybinio rolėje, tinkamai atvaizdavo bukaprotiško pareigingumo paavyzdį. Šviesos ir garsų efektai buvo itin gerai parinkti tam savotiškam veikalui. Režisavo J. Neverauskas. Spektakliui pasibaigus buvo iškiliasis ir sceną Pasaulio Bendruomenės Pirmininkas B. Nainys, kuris entuziastingais žodžiais sveikindamas ir dėkodamas aktoriams pareiškė, kad jam teko dalyvauti JAV-se autoriui A. Kairiui ir Teatro Festivalio tam veikalui įteikimo iškilmėse ir pasakė, kad jis 'balsuotų' už pirmąją premiją Adelaidės Teatrui.

Gruodžio 30 d. įvyko Adelaidės puošnioje koncertinėje salėje (Town-Hall) finalinis Lietuvos Dienų meno parngimas "Dainų Šventė". Šimet dalyvavo trijų kolonijų chorai: Sydnejaus Dainų, tik ką atžymėjęs savo veiklos 20-tį, Melbourne Dainos Sambūris ir Adelaidės Lituania, atšventę savo 25 metų jubiliejus. Pirmą kartą buvo suorganizuotas Australijos kolonijų savaitgalių mokyklų vaikų jungtinis choras ir turtingiausias šventės 'priedas' - atvykęs iš JAV mūsų žymus muzikas kompozitorius Br. Budriūnas. Jis dirigavo savo kūriniams. Kantatą 'Lietuvos Šviesos Keliu' atliko Adelaidės choras su solistais J. Rūbu ir mūsų žinoma soliste G. Vasiliauskiene, fortepijonu lydėjo R. Kubiliūtė.

Pirmoji koncerto dalis, kuri buvo paskirta vaikų chorui (80 dalyvių) ir paskirų kolonijų chorams, buvo pradėta mūsų muzikos Patriarcho, prof. J. Žilevičiaus atsiųsto oficialaus sveikinimo skaitymu ir 'triumfaline' baigta kantata, kurią išklaušė susipažinome su talentinga autoriaus kūryba ir jo sugebėjimu įkvėpti atlikėjams gilų muzikos pajutimą bei supratimą. Kantatos finalą teko kartoti.

Antroje koncerto dalyje - jungtiniai chorai. Atskirai vyrų - atskirai moterų ir jungtinis - mišrus. Vėl naujos šalys galėtų prisidėti prie sovietų Indijos vandenynne organizuojamos 'taikos zonos'. Reikia laukti, kad netrukus gaus kvietimus ir kitos šalys atvykti į Maskvą ir 'pasimokyti' kaip tvarkytis 'neutraliai'.

(ab)

dviem B. Budriūno kūriniams: "Pradės aušrelė aušti" ir "Mano Protėvių Žemė" su soliste G. Vasiliauskiene, vėl paties autoriaus vadovybėje. Pastarasis veikalas, plačiu dinamizmu vedamas, lyg muzikos ugniakalo garsų išsiveržimas, giliai kiekvieną paveikė ir užburė. Sužibėjo čia ir solistė G. Vasiliauskienė. Sukeltos svečiui audringos ovacijos priverė finalą pakartoti.

Vakarui pasibaigus į sceną buvo iškviešti visi dalyviai dirigentai: B. Kiveris, A. Čelna, S. Žukas, Z. Bielkutė, D. Levickienė, N. Masulytė ir R. Kubiliūtė ir apdovanoti mažomis lietuviškomis kanklėmis. Dainų Šventės vadovė G. Vasiliauskienė perdavė didelę gražias kankles, simbolinę pereinamąją dovaną, ateinančios Dainų Šventės kolonijos atstovui - melburni-

KODĖL NESILANKOM?

Kazys Areima

Atkreipkime dėmesį į Darbininko linkėjimus 1975 metams, kurių eilėje skaitome ir vieną jautrų visai lietuvių visuomenei klausimą, todėl noriu jį čia plačiau pagnagrėti. Darbininko redakciniam rašoma:

"Sustokime dabar ties kultūriniais reikalais.

Pirmiausia linkime, kad visos organizacijos, institucijos, pavieniai asmenys daugiau dėmesio skirtų lietuviškiems kultūriniais reikalams. Politinė, visuomeninė sritis daugeliui lengviau suprantama, prieinama, o kultūrinė užmirštama. Štai pavyzdžiui, kai yra grynai kultūriniai renginiai, nesilanko į juos LB valdybos nariai, politinių grupių atstovai. O turėtų ir jiems rūpėti ir kvėpėti visi lietuviškieji kultūros reikalai". (Darbininkas, 1975.1.1.)

Tai gi, visi matome, kad mūsų kultūrinius renginius

ne tik LB ar kiti organizacijų atstovai mažiau lanko, bet ir publikos ateina vis mažiau. Bet, ar mes juos galime vadinti kultūriniais? Esu uolus jų lankytojas ir juo toliau, juo labiau prieinu išvados, kad mūsų išeivijos renginiai pergyvena didelę kultūrinę krizę. Dabar kultūros vardu paprastai vadiname eilinius pabaliavimus. Rengėjai nebesugeba ar nenori kultūringai pagerbti net nusipelnusių asmenų ar mums visiems brangių tautinių įvykių.

Prieš organizuojant kokią kultūrinę popietę, rengimo komitetai gal daug valandų praleidžia bediskutuodami, kaip visa tai geriau atlikti, bet, deja, parengimui pradėjus, niekuomet komitetas neaptaria padarytų klaidų, kad ateityje nekartotų ir nenori pripažinti visuomenės reikiama nors ir draugiškų pastabų. Ir taip daina be galo. Publika mažėja, kultūra smunka.

kiui dirigentui A. Čelnai.

Pasaulio Lietuvų Bendruomenės pirmininkas B. Nainys, tardamas užbaigos gražų ir jautrų žodį pareiškė: "savaimė suprantama, kad užjūrio Dainų Šventės ruošiamos platesniu mastu, nes mes turime viso ko daugiau, bet mes dar nepajėgėme užsiauginti tokių gabų, jaunų ir gražių dirigentų..." O mes Australijoje jau jau turime net keturias. Jos visos tikrai jaunos, gabios ir žavėtinai gražios.

A. Binkevičiūtė-Gučiuviene

TAUPYKITE DABAR

Paš mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330
Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.
Juozas Gribauskas, vedėjas

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

tik banketais, kuriuose negalima dalyvauti neturint savo stalo su 10 žmonių. Bet yra daug vyresnio amžiaus asmenų sukaktuvininką gerbiančių, kas priims prie stalo vieną be devynių kitų, ir koks malonumas visą vakarą praleisti tarp nepažįstamų 9 žmonių. Dar blogiau moterims be vyrų, net ir ateiti vienai nepatogu į formalų balių. Nedalyvauti to ar kito gerbiamo asmens šventėje taip pat pačiam nemalonu. Tenka meluoti, išsisukinėti, išgalvoti nesamų priežasčių. Nei po viena, du ar tris nebeįmanoma palaikyti lietuviškos kultūros, o tik po 10 iš karto. Tai nelengvas uždavinys. Prie to prisideda ir išlaidos nepalyginamai didesnės baliams nei akademijai ir pensininkams užkertamas kelias dalyvauti kultūrinuose renginiuose.

Tuo tarpu į akademinių pobūdžio minėjimą ateiti visiems durys atdaros ir kainai prieinama. Po oficialios dalies, kas nori, gali likti vaišėms ir šokiams, o kiti gali eiti namo. Kitokiu atveju rengėjai izoliuoja tam tikrą dalį visuomenės iš lietuviškos kultūros renginių ir tuo pačiu iškilmingas šventes paverčia paprastu tur-gum.

Be to, dažnuose renginiuose pradėjo dalyvauti 'Gimtojo krašto' ir 'Kultūros barų' bendradarbiai, foto reporteriai, siųsdami okupantų spaudai medžiagą, kuriems pozuoti retas kas jaučia malonumą. Vieną kartą į tokią su okupanto politika maišytą 'kultūrą' patekę neturi noro dalyviai daugiau lankytis.

Nuo rengėjų priklausys, kiek visuomenė 1975 m. lankys jų renginius.

Wanted 1st Class Skilled
(2) AUTOMATIC SCREW MACHINE
SET UP
Must be experienced on Bar and Chucker.
1st or 2nd Shift
Apply in Person
TYLOK NOTTINGHAM CO.
19400 Nottingham Rd.
Cleveland, Ohio (5-7)

WANTED JOURNEYMEN
FORM GRINDERS — FLAT WORK
FORM GRINDERS — BROWN & SHARPE
LATHE HANDS — TURRET AND ENGINE
THREAD GRINDERS
Must have job shop experience.
Only experienced need apply.
Top rate, all fringe benefits, plus overtime.
Apply in person
FORM — A — TOOL CO.
8610 Madison
Cleveland, Ohio (5-9)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRY S MODERNIOS KOPLYCIOS

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS
ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

TERŠIA NEMUNA

Okupantas paverė Lietuvos teritoriją (pagal sovietinį žargoną) "industriniu plačdarumu". Ši, Lietuvos atmosferai, dirvoms ir vandenims pragaištinga politika turi aiškų tikslą: daugiau pramonės Lietuvos teritorijoje — daugiau darbo jėgos importo iš "draugiškų respublikų". Todėl kyla dangun cemento ir mineralinių trąšų fabrikų kaminai, kurie neturi taršos sulaikymo įtaisų. Prie Akmenės, prie Kėdainių, Alytų ir Klaipėdos, Vilniuje ir Kaune, jau atsirado industrinių miestų oro taršos problemų. Į mažuosius upelius nuleidžia fabrikinį išmatų: amonijos arba sulfatų nuoplovą.

Kaip tai įprasta Sovietijoje: juo labiau teršia apylinkę, juo žiliau reklamuoja savo rūpesčius oro ir gamtos švaros priežiūra. Net užsienio korespondentams parodo tam tikrus aplinkos segmentus, kur taršos procesas prilaikytas. Tai yra parodomieji "potemkino kaimeliai". Kaip nurodo turistai, oro ir vandens švara ok. Lietuvoje rūpinasi gausūs cirkuliarai, bet biurokratai tuos cirkulirus mitriai apeina. Cirkuliarai tinka parodomai, propagandai, o gyvenimas eina savo keliu: tegu oro tarša vėjai išvalo, tegu vandens tarša srovė nuplauna!

Bolševikinė Vilniaus Elta praneša (sausio 2 d.) apie "upių uosto" steigimą Kaune. Maironis pasakė apie Nemuną: "Nemunas banguoja tarp kalnų lankų". Dabar nori Nemuną pajungti bolševikinių penkmečių vergijai. Vilijampolės pramoniniame rajone, kur pakrantės apstatytos fabrikiniais blokais, užbaigė laivų remonto įmonės statybą. Čia sustatytos žemsiurbės ir krovininiai laivai. Įrengtas "slipas". Tai laivų pakėlimo į krantą ir nuleidimo į vandenį įrengimas. Čia pat laivų remonto pastatas. Pastatytas ir darbininkų bendrabutis.

Šis "upių uostas" dar labiau, kaip buvo iki šiol, talkins panaudoti Nemuno vandenį pramoniniam transportui.

Kauno upių uostas iga-lins išplėsti laivyną, rašo Elta. Numatyta statyti galingus vilkikus-laivus. Į Nemuno vandenį nuleis tūkstančio tonų talpos krovinių baržas. Vilkių ir baržų karavanai užplukdys mūsų Nemuno vandenį. "Ten, kur Nemunas banguoja tarp kalnų lankų" puškins vilkikai, prikabinę visą baržų vilkstinę. Nemunas paverčiamas geležinkelio trasa, ant kurios juda, kaip prekiniai traukiniai, krovinių, kilometro ilgumo, baržų vilkstinės. Esant sovietinai "piatiletkai", okupantai nerūpi Nemuno reginių estetika. Tai juk "buržuazinė" nuotaika: branginti nepakartojamą Nemuno gamtavaizdžio grožį! Tegū šliaužia Nemunu sunkiasvorės transportinės baržos, teršia Nemuno vandenį, pildo degalų išmatomis orą ties upe. Tokiai padėčiai esant Nemunas

tampa panašus į amerikine autostradą, ties kuria kaba melsvi benzino degalų dėmai.

Numatoma "kasmet apdoro-ti iki trijų milijonų tonų" važmos. Tai reiškia, kad kasmet Nemunu turi nušliaužti trys tūkstančiai didžiulių krovinių baržų! Kaip jausis pakrantės vasarvietės? Kaip atrodys paplūdimių smėlis? Koks nuolatinis alasas gverždės nuo upės!...

Nemunas pajungiamas dirbti bolševikinei "piatiletkai": sunkiasvorės baržos ir galingieji vilkikai skrodžia upės bangas. Bolševikai nori išnaudoti Nemuno vandenį, užmiršę, kad Nemunas nėra Volga arba Dniepras. Nemuno pločiui netinka tūkstančių tonų baržos ir galingieji vilkikai. Jeigu ant Volgos ir Dniepro niekad nepritrūks baržoms vietos, kitaip yra Lietuvoje, ant Nemuno. Stambūs plukdomieji įtaisai netinka lietuviškoms upėms. Tos natūralinės gamtinės sąlygos turi apriboti bolševikinius svačiojimus. Jeigu brutaliai nepaisoma estetinio momento, tenka protestuoti dėl viešosios higienos nepaisymo. Trijų milijonų tonų važmos plukdymas Nemunu upės vandenį pavers pramoninių sru-tų paplavomis.

Okupantas turėtų rasti būdų neteršti Nemuno, Kuršių marių, lietuviškųjų vandenų.

SOVIETINĖS TIKROVĖS SKAUDULIAI

BRONIUS AUŠROTAS

Smith. Jo nuomone, "po dešimtmečio, gyvenamojo ploto būklė SSSR atrodė pagerėjusi, sprendžiant iš daugelio 9-rių, 11-kos ir 14-kos aukštų namų pristatytų Maskvos priemiesčiuose ir kituose SSSR miestuose". Tačiau tikrovė yra kiek kitokia, kaip teigia Sovietijos butų problemos žinovė Gertrude Schroeder, kad "SSSR yra blogiausia Europoje butais aprūpintas kraštas, kuriuose valdžios nustatytos mažiausios sveikatos ir padidėjusios sąlygos galėtų pri-lygti kito krašto standartams."

Toliau tas pat žurnalistas H. Smith teigia, kad "Sovietų butų sanitariniai reikalavimai buvę įvesti 1920 m., kai bolševikai užėmė valdžią Rusijoje. Pagal tuos nuostatus eliniam Sovietijos gyventojui buvo nuskirta mažiausia 3 x 3 mtr. gyvenamojo ploto, viso 9 kvadrat. mtr. Tačiau paskutinės SSSR miestų studijos byloja, kad didžioji SSSR gyventojų dalis negalinti pasidžiaugti 1920 m. jos gyventojams užtikrintu gyvenamuoju plotu".

SVEIKATINGUMAS IR NEMOKAMAS GYDYMAS

JAV, lyg koks polipas, išaugo mitas, kad Sov. S-jė susirūpinimas žmogaus sveikata yra daug aukštesnio lygio negu Amerikoje. Tačiau ši nuomonė yra labai klaidinga. Taip pat ir amerikiečiai gydytojai gyvena SSSR neliaupsina sovietinės medicinos atsiekimu.

Atvirkščiai, jeigu tik rimtai susirūpinimas JAV pasiuntinys nariai Maskvoje, tada jiems patariama vykti gydytis ar į Suomiją ar į kitą V. Europos kraštą, kuriame sergantis galėtų patirti ligoninę. Amerikiečiams taip pat patariama vykti į Suomiją gydytis savus dantis.

Idomu pastebėti, kad vykstantiems į SSSR turistams patariama su savimi atsivežti kai kuriuos SSSR negalimus piktis anti-biotikus vaistus. Amerikiečių žurnalistų globėjai pripažino, kad SSR kūdikių mirtinumo nuošimtis esąs aukštesnis negu JAV. Gi prieš keletą metų žinomas SSSR fizikas A. Sacharovas amerikiečiams žurnalistams išplatino memorandumą, kuriame buvo teigiama, kad "rusų liaudies apgalvota sveikatos priežiūra yra visomis imanomis priemonėmis slepiama nuo užsieniečių akių".

Apie sergančių gydymą Sov. S-jė, Washington Post korespondentas R. Kaiser apklausinėjo keliolika iš SSSR į Izraelį išvykusių gydytojų, kurie labai neigiamai atsiliepė apie Sovietijos mediciną, teigdami, kad "kaip ir daugelis SSSR gyvenimo sričių taip ir medicina stovinti ant kelių pakopų: vienoje ji yra pasiekusi pačią aukščiausią, galinčią rungtyniauti su tarptautinės medicinos laimėjimais. Sov. S-jė taip pat yra daug žymių daktarų. Vienok, kiek tai liečia valstybišką — neapmokamą gydymą, tad šis yra Rusijos sergančių botagas", aiškino emigrantas.

"Ir kodėl taip atsitinka?" klausinėjo Kaiser. "Stai įsivaizduokite poliklinikos laukiamąjį, kuriame susirinko apie 50 sergančių, kurie skundžiasi įvairiais negalavimais. Juos aptarnauja tik vienas daktaras. Ar daktaras bus vyresnis ar moteris, ši darba atlikti, t.y. patikrinti 50 ligonių, jis privalo per 5 valandas laiko. Taigi vienam pacientui gydytojas tegali skirti tik apie

biniko atlyginimą, galėtų pagelbėti nusipirkti gyvenimui reikalingus dalykus".

"Taigi gydytojas yra labai suvaržytas žmogus: jis privalo skubėti, kad kiti ligoniniai nesiskųstų vyr. poliklinikos vedėjui už tai, kad jis skyrė per daug laiko X pacientui. Manoma, kad geri daktarai yra nepageidaujami poliklinikų tarnyboje", pasakojo iš SSSR išvykęs daktaras.

Mūsų visuomenei yra žinoma apie nepatenkinamą ligoninių rūpinimąsi SSSR. Iš šio straipsnio galime spręsti, kad net ir 1974 m. SSSR medicina nepralenkė kapitalistų atsiekimų.

■ Laiškai Dirvai

KAS VISA TAI ATLIKO?

Praeitais metais gruodžio 7-8 d. Bostone įvyko Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto seimas ir pagerbimas iš pavergtos Lietuvos išvadotam Simui Kudirkai.

Dėl šių dviejų veikimų buvo daug įdėta lietuviško, sunkaus darbo. Kas tą darbą atliko?

Kas atliko visus reikalus su Statler Hilton viešbučiu, kur vyko seimas? Chaplikas. Kas tvarkė kambaryų rezervacijas? Chaplikas. Kas gavo veitui salę šimtui žmonių, su garsakalbiu, su stalais ir kėdėmis, VLIKo prezidentui ir jo sekretoriatui? Chaplikas. Kas gavo ir gerai sutvarkė salę ir stalus dėl banketo? Chaplikas. Kas atidarė banketą su trumpu žodžiu? Chaplikas. Kas pristatė publikai Simą Kudirką su sveikinimu, URA? Chaplikas. (A. Lalis žodys, 1905 m. puslapis 327, Hurrah — ura! tegyvuojai! rėkti ura; sveikinti rėkimais ura). Kas pristatė programos vedėją M. Drungą? Chaplikas. Kas tvarkė visą banketą, kad laiku greitai ir gerai viskas būtų atlikta? Chaplikas. Kas gavo iš burmistro Ke-

vin White proklamaciją? Chaplikas. Kas tvarkė banketo bilietus? A. Keturakis. Kas sutvarkė meninę programą ir gavo solistę Oną Birutę Aleksaitę? A. Matiška. Kas gavo gerus, labai tinkamus, banketui kalbėtojus? Seimo rinkimo komiteto pirmininkas, Stasys Lušys. Kas tvarkė banketo pinigus ir mokėjo sąskaitas? Chaplikas.

Ar Bostono lietuvių laikraštis paminėjo Chapliką ir jo darbus? Ne. Matyt Bostono laikraštis neįvertina žmones, kurie daug dirba lietuviams ir lietuvišką darbą.

Aleksandras J. Chaplikas
Seimo rinkimo komiteto vicepirmininkas

Simui Kudirkai davė dovanas: Jadvyga Tumavičienė — \$100.00, SLA Jamaica Plain kuopa — \$100.00, Eleonora ir Aleksandras Chaplikai — \$25.00, Jieva Norkunienė — \$10.00 (J. Norkunienė mirė 1974 m. gruodžio 10 d.).

BOILER OPERATOR
Opening for experienced Boiler Operator with mechanical background. High pressure license required. **BEARFOOT CORPORATION**
FIRST AND WATER STS.
WADSWORTH, OHIO
216-335-2581 (7-13)

DIRVOS NOVELĖS 1975 METŲ KONKURSAI

Premija \$600.00

Rankraščius įteikti iki
1975 m. birželio 15 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1975 metų birželio 15 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinele ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 600 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudoti konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

16th ANNUAL AL SIRAT
GROTTO CIRCUS
ONLY 5 DAYS, 9 PERFORMANCES

CIRCUS

Feb 5 thru Feb 9 is
AL SIRAT GROTTO
CIRCUS TIME AGAIN
Greatest Winter Entertainment
Event for the Whole Family

3 Big Rings
25 Thrilling
and hilarious
acts selected
to entertain and
amaze true circus
lovers of all ages

starring Pat Anthony's
mixed male and female Nu-
bian lions and Royal Bengal
tigers elephants and many other
novelty trained animal performers
Clown kings and Queens with all new
stunts Death-defying aerialists watch
Arturo swing by his toes his heels his
nerves!

FEB. 5 thru 9 CIRCUS SCHEDULE

Sunday matinee, Feb. 9, benefits
Cancer Society

Reserved seat prices (Matinees, 2 p.m.) (Evenings, 8 p.m.) Weekday Matinees Thurs., Fri., Feb. 6, 7 \$3.50, \$3.25, \$2.50	Weekday Evenings Wed. Thurs. Feb. 5, 6 \$4, \$3.25, \$2.75, \$2.25 Fri. & Sat. Evenings & Sat. Matinee, \$4.50 \$4, \$3.50, \$3, \$2.50
---	--

FOR SPECIAL GROUP RATES—CALL 221-1808

BILJETAI JAU PARDUODAMI
CLEVELAND PUBLIC HALL
Convention Center Box Office
Open Daily 10 A.M. to 5 P.M.

ANTANAS SMETONA – PIRMASIS LIETUVOS PREZIDENTAS

(4)

ALGIRDAS BUDRECKIS

1919 m. pabaigoje Galvanausko vyriausybė su tam tikrais igaliojimais pasiuntė į JAV Lietuvos misiją, kurią sudarė buvęs finansų ministeris Jonas Vileišis, Povilas Žadeikis ir Jonas Žilinskas.

Vienas svarbiausių tos misijos uždavinių buvo suorganizuoti Lietuvos laisvės paskolą. Tam reikalui laikinoji Lietuvos vyriausybė 1919 spalio 2 d. buvo paskelbusi "Lietuvos valstybės 5½% paskolą nuo Amerikoje gyvenančių Lietuvos piliečių ant 5 milijonų dolerių".

Kad šis Lietuvos misijos darbas būtų sėkmingas Prezidentas Smetona paskelbė šį atsišaukimą:

"I AMERIKOS LIETUVIUS

"Nors ilgas, kelerių metų karas neleido mums tiesiog susisiekti su jumis, broliai Amerikos lietuviai, tačiau juto Lietuva visą tą varginą laiką iš tolo jai tiesiamą jūsų dosnią pagalbą ranka. Kada Tėvynės vadovai susimetė savo krašte būrin, paskelbė Tautos vardu Lietuvos nepriklausomybės obalsį, ir kada sunkiomis aplinkybėmis jie dėjo valstybės pamatus, jūs nevien žodžiu, bet ir gyvu darbuėjote jai talkon..."

Smetona išdėstė Lietuvos misijos uždavimą, jos svarbą Lietuvos valstybei. Jis ir nedviprasmiškai paaiškino krašto pavojingą padėtį:

"Ginantis iš oro, tuo pačiu žygiu reikia sudaryti tvirtą demokratiją šalies atstovybę. Tuo susirūpinusi, laikinoji valdžia skubėdama ruošiasi į steigiamąjį seimą, kurio taip nekantriai laukia visas kraštas ir visa mūsų tauta. Bet ir steigiamojo seimo sulaukus, kiek daug iš karto reiks idėti stingraus planingo darbo, kokios begalės lėšų, kiek žmonių, mokančių dirbti valstybės įstaigose ir visuomenėje!"

Smetona maldavo Amerikos lietuvių:

"Atminkime! Šioje galyne yra sprendžiamas Lietuvos likimas: patapti jai laisva, demokratiška valstybe, ar vėl įkristi į vergovę; iškilti Lietuvos vardui ar jam dingti užmiršimo jūroje. Ir tos mūsų tėvynės likimas šiandien pareina nuo mūsų griežtos valios, nuo mūsų tvirto pasiryžimo tapti laisviems, kaip kad mūsų protėviai senovėje yra laisvi buvę, nuo mūsų pačių meilės laisvai gyventi ir nuo mokėjimo tą liuosybę meile darbu parodyti. Sugrįžę į Lietuvą, tūlas neberasite gyvų vieno kito savo giminės arba artimo pažįstamojo. Vieni bus žuvę gal, sielvarto ir vargo pakirsti, kiti bus dingę kovoje už tėvynę. Bet užtat rasite priaugančią jaunimo kartą, narsiai stojančią už savo tėvų žemę".

Ir galų gale jis apeliavo į kiekvieną geros valios Amerikos lietuvi: "Aukodami turta, darbą ir pagaliau, gyvybę, nuklosime kelią į šviesą ateitį būsimoms nepriklausomos Lietuvos kartoms. Tegul jos didžiūdamosios minės sunkias, bet garbingas mūsų Tėvynės atgijimo dienas, kaip kad mes minime garsią praeities galybę".

1920 m. sausio pabaigoje šis Smetonos atsišaukimas tilpo šiuose JAV lietuvių laikraščiuose: Drauge, Darbininke, Saulėje, Vienybėje, Lietuvininkų, Sandaroje, Garse, Amerikos Lietuivyje, Tėvynėje ir Dirvoje. Vien socialistinė spauda ignoravo šį atsišaukimą.

1919 m. gruodžio 18 d. į JAV atvyko Lietuvos misija, ir netrukus buvo sudarytas Lietuvos laisvės paskolos komitetas, kurio nariais buvo kun. F. Kemėšis, M.J. Vinikas, J.O. Širvydas, B. Mastauskas, kun. A. Milukas ir V.K. Račkauskas. Lietuvos Prezidento Smetonos atsišaukimas, išspausdin

tas katalikų ir tautininkų spaudoje, Lietuvos laisvės paskolos igyvendinimui turėjo didelės įtakos. Tarp 1919 m. gruodžio ir 1920 m. birželio 20 d. buvo surinkta 1.159.283 dolerių.

Tuo metu Amerikos lietuvių patriotinėje visuomenėje pirmasis Lietuvos prezidentas turėjo gerą vardą. Suprasdamas didelį Amerikos lietuvių vaidmenį Lietuvos likimui lemti, Antanas Smetona su jais palaikė glaudžius ryšius, susirašinėjo su žymiaisiais Amerikos lietuvių veikėjais. Savo ruožtu jis buvo Amerikos lietuvių laukiamas atvykstant į Ameriką.

Diplomatiname sektoriuje A. Voldemaras, kaip užsienio reikalų ministeris, sutelkė geriausias savo ministerijos jėgas į Vakarus. Pradėta skirti įtakingus asmenis į atstovybes. 1919 m. gruodžio mėn. Londone vietoje prof. Vinco Čepinskio buvo paskirtas grafas Alfredas Tiškevičius. Paryžiuje vieton Kaunan grįžusio prof. A. Voldemaro – žymus poetas Oskaras Vladislavas Milašius; Washington – Jonas Vileišis.

1920 metų pradžioje lietuvių aktingai kovojo tikslai su lenkais, kurie buvo okupavę pietų Lietuvą su sostine Vilniumi. Bet Liaudies santykiai su kaimynais nebuvo kokie: su latviais ėjo ginčas dėl Palangos ir Ilukštos. Su Vokietija pablogėjo santykiai, užmezgus prekybinius ryšius su Didžiąja Britanija, o su Tarybų Rusija dar nepasirašyta taikos sutartis. Labai taikliai apibūdino Lietuvos stovį Antanas Smetona 1920 m. sausio mėn. 12 d. dr. Jurgiu Šauliu rašytame laiške, kuriame sarkastiškai stebėjo, kad tarp naujai įsikūrusių valstybių Lietuvos padėtį galima pavadinti "splendid isolation". (J. Šaulys Archyvas, folijas 77, Alfred Senn, Emergence of Modern Lithuania, psl. 197) Lietuvos užsienio santykius su didžio

siomis valstybėmis, ypač su Prancūzija, drumstė lenkai.

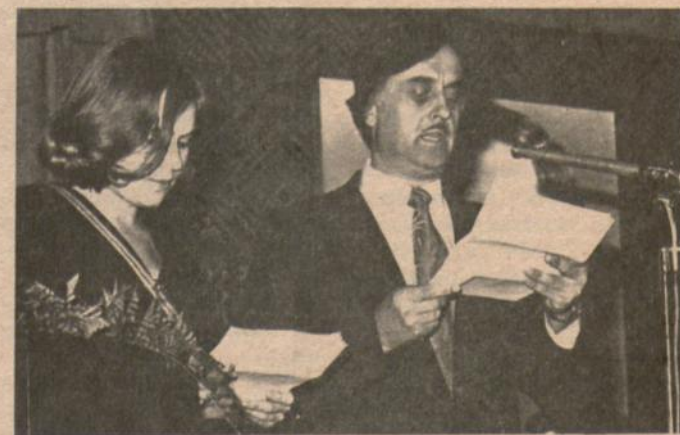
Krašte veikė politinė apatija. Vietos komunistai sukurstė miestelėnus ir net kariškius. Komunistai sukurstė vadinamą Kauno igulos kareivių sukilimą 1920 m. vasario 22 d. Šis "sukilimas" buvo greitai be didelių nuostolių numalšintas. Ryšium su 1920 m. vasario 22-23 d.d. kareivių sukilimu Kaune Prezidentas Smetona vasario 25 d. paskelbė Baudžiamojo statuto papildymą ir pakeitimą. Mirties buse numatyta taikyti tiems, kurie ginkluotu sukilimu siekia: a) panaikinti Lietuvos nepriklausomybę, b) atplėsti Lietuvos teritorijos dalį, c) sudaryti su kitomis valstybėmis ryšius, kurie įžeidžia Lietuvos suverenitetą, d) nuversti konstitucinę valdžią. Už kitokių valstybės tvarką ardančius bei jos turtą naikinančius nusikaltimus numatyta sunkių darbų kalėjimo bausmės nuo 4 metų iki gyvos galvos. (Žr. Laikinosios vyriausybės žinios, 1920 kovo 4 d., Nr. 20). Tačiau, 1920 m. vasario 22-23 d.d. įvykiai nei Lietuvos kariuomenei nei valstybei beveik jokios žalos nepadarė, tik atskleidė bolševikų klaidą ir išryškino Lietuvos kariuomenės patriotizmą.

Dar 1919 m. rugsėjo 13 d. Tarybų Rusijos užsienio reikalų liaudies komisaras G. Čičerinas buvo pasiūlęs Lietuvos vyriausybei pradėti taikos derybas. Bet Prezidentas Smetona buvo tos nuomonės, kad nereikia su derybomis skubėti, nes tuo galima pakenkti Lietuvos santykiams su Didžiąja Britanija, kur tuo metu vyravo antibolševizmas. Didžiai Britanijai pripažinus Lietuvos valstybę de facto užsienio reikalų min. A. Voldemaras 1920 m. kovo 31 d. pranešė Tarybų Rusijos užsienio reikalų liaudies komisarui Čičerinui, kad Lietuvos vyriausybė sutinka pradėti taikos derybas, jei Tarybų Rusija pripažintų Lietuvos nepriklausomybę jos etnografinės ribose, t.y. buvusiose Vilniaus, Kauno, Gardino ir Suvalkų gubernijose su sostine Vilniuje. Principinį sutikimą davė Čičerinas balandžio 2 d. radiotelegramine nota.

Praeitais metais lapkričio 5 d. Bostone sekmingai buvo suruoštas prezidento Antano Smetonos minėjimas. Nuotraukoje dr. A. Butkus, skaitęs paskaitą apie prez. A. Smetoną, minėjimo rengimo komiteto pirm. inž. Edmundas Čibas ir sol. Audronė Simonaitytė, atlikusi meninę programą.

J. Rentelio nuotrauka

Birutė Vaičiūrgytė ir Feliksas Kontrimas skaito prezidento Antano Smetonos raštų ištraukas Bostone suruoštame minėjime.

J. Rentelio nuotrauka

1920 m. kovo mėn. pabaigoje Lietuvos valdžiai pavyko padaryti naują susitarimą su Londono National Metal and Chemical Bank, kuriuo Lietuvos valstybė gavo aukso paskolą už pavestą anglų bankui teisę eksploatuoti Lietuvos valstybinius miškus.

Ligtolei Lietuvos valstybė buvo pagrįsta politinių institucijų laikinumu (laikinoji konstitucija, laikinąja vyriausybe, ir pn.). Tautinio apsisprendimo principas reikalavo, kad tautinės valstybės būtų pagrįstos tautos valios išraiška. Konkrečiai, reikėjo suaukti steigiamąjį seimą. Ministerių kabinetas 1919 m. spalio 30 d. priėmė Steigiamojo seimo rinkimų įstatymą. Šis įstatymas valstybės tarybos buvo priimtas 1919 m. lapkričio 20 d.

Jis buvo paskelbtas Laikinosios vyriausybės žiniuose, pasirašytas Prezidento A. Smetonos, ministerio pirmininko E. Galvanausko ir Valstybės tarybos pirm. St. Šilingo. Rinkimų įstatymas buvo gana platus, iš 8 dalių ir 88 straipsnių.

Valstybės prezidentas A. Smetona, pasirėmęs Steigiamojo seimo rinkimų įstatymo 7 straipsniu ir Ministerių kabineto 1920 m. sausio 8 d. pasiūlymu, sausio 12 d. nustatė laiką Steigiamajam seimui rinkti: 1920 m. balandžio 14 ir 15 d.d. Buvo numatytos dešimt rinkimų apygardų. Bet kadangi rytinės ir pietinės Lietuvos dalys dar buvo lenkų okupuotos, tai rinkimuose

tegalėjo dalyvauti pirmosios septynios apygardos.

Antanas Smetona savo kandidatūros į Steigiamąjį seimą neišstatė ir rinkiminėje agitacijoje laikėsi nušaliam, visai joje nedalyvavdamas. Jam artima Tautos pažangos partija Steigiamojo seimo rinkimuose dalyvavo, tačiau nė vieno atstovo nelaimėjo. Taip įvyko dėl keletos priežasčių. Pažangiečiai tebuvo žinomi tik šviesuomenės. Daugiausia pažangiečių dalyvavo laikinojoje vyriausybėje. Rinkiminėje agitacijoje Tautos pažangos buvo galima plūsti dėl tariamų klaidų. 1920 m. rinkiminė agitacija buvo karšta ir net demagogiška. Visuomenė labai domėjosi rinkimais: juose dalyvavo net 91% turinčių teisę balsuoti.

Į Lietuvos Steigiamąjį seimą buvo išrinkta 112 atstovų, iš kurių Krikščionių bloko – 59, Valstiečių sąjungos – 20, Socialdemokratų partijos – 13, Socialistų liaudininkų demokratų partijos – 9, žydų – 6, lenkų – 3, vokiečių – 1, darbo žmonių grupės – 1. Prezidentas Smetona, remdamasis Lietuvos Valstybės laikinosios konstitucijos pamatinių dėsnių 32 straipsniu ir Steigiamojo seimo rinkimų įstatymo 84 straipsniu, 1920 m. gegužės 3 d. paskyrė laiką Lietuvos Steigiamajam seimui susirinkti: jisai turėjo susirinkti Kaune 1920 m. gegužės 15 d.

(Bus daugiau)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

IŠ PRAEITIES PRISIMINIMŲ... (4)

SĖDIM KARANTINE

KAZIMIERAS MAŽONAS

Persikraustymas su turima kad ir nedidele manta, bei naujų iš lentų guolių įrengimas užėmė nemažai laiko ir tik vėlai po pusryčių vėl riedėjome Vilniaus link. Kaukėnų (Kalkūnų) apylinkę pravažiuojant pirmą kartą teko stebėti karo mūšio paliestą vietovę. Nors anuo metu naudojami ginklai buvo nepalyginti silpnesni, už naudotus antrame pasauliniame kare, šios vietovės vaizdas atrodė šmėkliška. Vienoj kelyje pusėje matėsi sunaikinto nemažo

miško liekanos. Apdegusių medžių kamienai riogsojo kelmiais viršum apversti, o visas to buvusio miško plotas nuklotas sviedinių išrausomis duobėmis. Reginys darė klaidingą įspūdį ir kėlė sunkiai išreiškiamą liūdesį. Kitoj kely pusėje matėsi sudegintos sodybos su dar teberiogsančiais apkrūkusiais židinių kaminiais.

Visų žmonių kalbos ir mintys sukosi apie Lietuvos valstybės atkūrimą. Dėl susisiekimo pairimo bei trukdymų nekantriai laukiamos

iš Vilniaus žinios atėdavo pavėluotai, o tai neretai ir nereguliariai kas teikdavo mūsų nepriklausomybės priešams progos skleisti lietuviams nepalankias ir klaidingas žinias bei paskalas. Kiek nerimo pagautas apie spalio pabaigą nuvykau į Vilnių. Čia atmosfera buvo nevisai jauki. Gatvė, restorane ar kavinėje šovinistiškai reikėsi lenkai laukdami Pilsudskio. Lygiai taip po 20 metų Klaipėdos vokiečiai laukė Hitlerio.

Mus laukė staigmena. Nežalint visą ešaloną iš 1000 žmonių sutalpinti vienoj karantino stovykloj, pusė transporto buvo pasiūta Kaunan, kita gi pusė kurion pateko ir mūsų šeima -- Vilkoviskam Gardino gub. Tik šiose dviejose vietose buvo tokios stovyklos įrengtos. Buvome kiek nusimine, kad

ir vėl nutolome nuo savo krašto į pietus. Vilkoviske buvome sutikti nesvetingai. Transportui prie stovyklos rampos vos sustojus pasiūgirdo spiegiantis vokiečio rykšmas. Stovyklos komendantas su monokliu aky švaistėsi po rampą-peroną rėkaudamas ir grąšindamas. Karantino stovykla buvo įrengta buvusiose rusų artillerijos kareivinėse kur neišvengiamai veikė ir parazitų naikinimo įstaiga. Deja, šioj įstaigoj ir tie kurie iki šiol dar neturėjo utelių, visi be išimties čia gavo. Van duo pirtyje buvo vos drungnas, o temperatūra dezinfekcijai skirtoj kameroj buvo tinkamiausia parazitų perinimui bei greitesniam jų veisimuisi. Kameroj kur visų rūbai bei baldiniai kabėjo artimai suglausti parazitai pereidavo į kitus rūbus.

Dėl jau prasidėjusių vėsių naktų ir šaltų cementinių grindų ant kurių dauguma mūsų žmonių turėjo įsirengti savo gulykas apsigorę gripu, slogomis ir kitokiais negalavimais. Tenka stebėtis, kad per visą mūsų vargingos kelionės laiką mirties aukų turėjome tik vieną vaiką Vitebske.

Jau buvome pratę Rusijoje stebėti, kaip nuo revoliucijos pradžios žydų tautybės žmonės užpildė įstaigas ir dažniausiai vadovaujamąs pozicijas. Mus nustebino kad ir šioj pusėj žydų įtaka buvo labai didelė. Stovyklos raštinės viršininkas buvo žydas, o jo tarnautojus jaunos žydaitės. Prie stovyklos veikė maisto krautuvė, kur dėl menko maitinimo pagėgėliai už dvigubą, net trigubą kainą dar užsilikusiomis krenkomis, ca-

ro rubliais arba ostmarkėmis galėjo pirkti menkos rūšies maisto bei vaisių. Tų krautuvinių vedėjų interesus buvo galutinai ištuštinus čia patekusių kišenes

Visa savaitė praėjo, o mūsų vis dar neišleido. Pastebėjome, kad kai kurie žmonės ir vėliau už mus atvykę jau pasiūnčiami namo. Sužinojome ir paslaptį, kad reikalinga raštinės viršininkai "tepti", būtent 10 ostmarkių ar jų nustatytu kursu kita valiuta, t.y. krenkomis ar caro rubliais nuo galvos. Kiekvieną vakarą minėtas raštinės vedėjas paskirtą valandą būdavo raštinėj vienas ir laukė jam nešančių išsivadavimo dovanas. Sumokėję po 10 ostmarkių nuo galvos už dienos ir mes buvome išleisti. (B.d.)

KŪRYBA IR MOKSLAS

EMBRIONO PERKĖLIMAS

DR. D. DEGĖS

Embrionu yra vadinamas apvaisintas ir besivystantis bet kokios gyvijo kiaušinėlis. Praėjusiais metais daug pasipiktinimų buvo sukėlus žmogaus embriono auginimas kažkokioje Italijos laboratorijoje. Bandymai su žmogaus embrionu, mano nuomone, turėtų būti uždrausti, bet bandymai su gyvulių embrionais turėtų būti skatinami. Ką gi galima atsiekti darant bandymus su gyvulių embrionais?

Prieš atsakant į šį klausimą pirma susipažinkime su embrijono savybėmis ir jo vystimusi. Apvaisintas ir besivystantis kiaušinėlis - embrionas neša tiek motinos tiek tėvo paveldėtas savybes, genais vadinamas. Iš embrijono išsivystęs gyvis, savo gyvenimo eigoje perduoda tas pačias savybes jų vaikams, o tie savo vaikams. Tokiu būdu susidaro generacija turinti panašias savybes. Gyvulių pasaulyje tokia generacija gali pavyzdžiui pasižymėti tuo, kad jie greitai ir gerai auga nereikalaudami daug pašaro, arba tuo, kad duoda daug pieno. Todėl gyvulių augintojai ir ūkininkai stengiasi išauginti

kiek galint geresnę ir kiek galint didesnę veislinių gyvulių generaciją. Bet geros veislės gyvulių nėra daug, o be to jų veisimasis nėra jau taip greitas. Bandymai su gyvulių embrionais duoda vilties veislinių gyvulių generacijom didėti greitesniu tempu ir tuo pačiu prisideda prie maisto produkcijos didinimo, kas šiuo metu didėjant žmonių prieauginiui, yra labai svarbu.

Moteriškos giminės gyvulio kūne yra kiaušidės-ovariumai, kurie gamina kiaušinėlius. Kiaušinėlis, išsiritęs iš kiaušidės patenka į gimdos latakus, kuriuose jis būna vyriškos sėklos apvaisintas. Apvaisintas kiaušinėlis (embrijonas) slenka tais latakais toliau iki patenka į gimdos vidų. Gimdos viduje jis pradeda augti ir vystytis. Tokį tik atkeliavusį į gimdą kiaušinėlį galima iš gimdos pašalinti ir jį perkelti į kitą, tos pačios giminės gyvulio gimdą, kurioje jis toliau gali augti ir vystytis, ir pilnai išsivystęs gimti. Tokiu atveju, nežiūrint, kad jis išauga kitoje gimdoje, bet jo savybės - ge-

nai nepakinta, o pasilieka tokie, kokius jis būna gavęs iš pirmos motinos ir tėvo. Tokiu būdu geros veislės moteriškos giminės gyvulių, galima atpalaiduoti nuo nešutumo laikotarpio ir jį laikyti tik kiaušinėlių produkcijai ir apvaisinimui. Be šio privalumo embriono perkėlimas turi ir kitų gerų savybių. Pavyzdžiui gera ir daug pieno duodanti karvė normaliai pagimdo tik vieną veršiką per metus arba 8 per visą jos gyvenimą. Jos kiaušidėse ovuliacijos metu normaliai pasigamina tik vienas kiaušinėlis. Duodant tokiai karvei specialių lytinių hormonų - chorionic gonadotropin ir prostaglandino, jos kiaušidėse pasigamina ne vienas, bet 8 iki 10 kiaušinėlių. Taigi, iš tokios, specialiai hormonais paruoštos karvės ir ją apvaisinus natūraliu arba dirbtiniu būdu, galime gauti ne vieną, bet 10 embrionų. Tie embrionai už keturių-penkių dienų po apvaisinimo atsiranda gimdoje. Iš gimdos juos galima išimti ir specialiu skiediniu perplovus persodinti po vieną į kitų paskirų karvių gimdas. Taigi vienos ovuliacijos metu iš vienos apvaisintos karvės galima pagaminti 10 embrionų, o iš jų išauginti 10 veislinių gyvulių. Tokį embrionų gamybos procesą galima kartoti keletą kartų. Be to, išimtus iš gimdos embrionus galima užšaldyti ir tokiame stovyje juos laikyti keletą savaičių arba mėnesių. Užšaldytame stovyje juos galima siųsti ir į kitus kraštus, kur juos persodinus į vietinius gyvulius galima užveisti naują gyvulių veislę. Prieš porą mėnesių buvo užregistruota 635 pavykę embrionų persodinimai. Pati persodinimo technika dar nėra tobula ir apie 50% taip persodintų embrionų neišsivystę žūva. Persodinimo technika vis tobulėja ir reikia tikėtis, kad tokie bandymai daug prisidės prie žmonių mitybos gerinimo bei maisto produkcijos pakėlimo.

Solistė Audronė Simonaitytė ir pianistas Saulius Cibas atlikę meninę programą prezidento A. Smetonos minėjime Bostone. A. Simonaitytė ir S. Cibas taip pat atliks meninę programą suaktyviniame ALTS-gos Seimo bankete Clevelande š.m. gegužės 24 d.

GENĖS GEŠTAUTIENĖS PARODA LOS ANGELES GALERIJOJE

Naujas veidas mūsų lietuviškoje šeimoje nėra naujiena, bet nauja pajėga pasirodanti mūsų kultūrinėje dirvoje tai tikrai nekasdieniškas ir sveikintinas reiš-

kinys.

Genė Geštautienė, jau kurį laiką pažįstama Kalifornijos lietuvių meno gretose. Ji dalyvavo su savo darbais beveik kiekvienoje lietuvių parodoje, dažnai aukodama savo paveikslus lietuviškiems reikalams paremti.

Ji mažiau girdėta už Kalifornijos ribų dėl dviejų priežasčių: dėl savo kuklumo ir jos paveikslų tylios sėkmės, nes jos menas yra populiarus ir be garsinimo, mėgiamas, perkamas ir puošia ne vienus lietuvių ir amerikiečių namus Pietinėje Kalifornijoje.

Genė Geštautienė, ir kaip žmogus ir kaip menininkė, yra kukli, be pretenzijų, reali, žinanti savo, kaip menininkės vertę. Gal dėl to iki šiolei nebuvo galima jos prikalbėti surengti jos vienos kūrinių parodą, o gal ir dėl to, kad daugelis jos pieštų aliejumi drobių, dar nespėję išdžiūti, išgraibstomi meno mėgėjų.

Pagaliau, Westwood Center of Arts pakviesta ji rengia pirmąją savo parodą šio mėnesio 19-26 dienomis.

Genė, gimusi Biržuose, gimnaziją baigė Pasvalyje. Vėliau keliavę eina per Stutgartą, kur pradėjo meną studijuoti, į Melbourną Australijoje ir pagaliau, prieš keliolika metų į Kaliforniją atvyko.

Visą laiką dirbdama ir dar prižiūrėdama šeimą (vyras Balys, sūnus Sigitas-Jonas) rado laiko kurti, tobulintis. Meną ji studijavo Kalifornijos Universitete, Santa Monica College, Otis Meno Institute.

Prieš porą metų ji keliavo po Europos muziejus ir ilgiau buvo sustojusi Paryžiuje, kur pas žinomą prancūzų menininką F. D. Fozez studijuodama pasiekė meninio subrendimo.

Paskutiniu laiku ji tobulinasi pas žinomą Kalifornijoje tapybos meistrę Kero Antoją.

Genė Geštautienė priklauso Beverly Hills Art Association, Laguna Arts Association ir Westwood Center of the Arts grupei.

Paroda įvyks Westwood Center of The Arts Galerijoje, 1386 Westwood Blvd. Vakariname Los Angeles.

Galerija atdara pirmadienį iki trečiadienio nuo 12 iki 4 val. po pietų, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 12 iki 8 valandos vakaro ir šeštadienį nuo 12 iki 4 val. po pietų.

(vvp)

LIETUVIŲ DIENA FLORIDOJE

"Kadangi laisvės sapnas išsilaikė net ir tose laisvė mylinčiose tautose, kurių žemėse turi plevesuoti svetimų valstybių vėliavos",

"Kadangi svetimos valstybės prievartos potvynis ir Lietuva, kuriame dar ir šandien ji turi skęsti nenuždę lietuvių vilčių atgauti savo kraštui laisvę"...

Floridos Gubernatorius Reubin O'D Askew Vasario 16 dieną paskelbė Floridos Valstijai Lietuvos Diena. Šiam reikalui Gubernatorius išleido atitinkamą deklaraciją. Šią deklaraciją Gubernatoriaus vardu Palm Beach Lietuvių Klubas pirminkui Jonui Daugėlai įteikė Floridos Valstybės senatorius Harry A. Johnston š.m. sausio m. 16 d.

Klubo pirmininkas šia proga atvykęs į senatoriaus istaigą padėkojo senatoriui už jo pagalbą ir padarė atitinkamą pareiškimą, kuris buvo įkalbėtas į garsinę juostą ir perduotas Gubernatoriui. Ta pačia proga senatoriui buvo įteikta kiek informacinės Literatūros apie Lietuvą ir Lietuvos bylą.

Visos Floridos lietuvių organizacijos bei atskiri asmenys, kurie norėtų įsigyti šios Gubernatoriaus proklamacijos fotostatinę kopiją gali kreiptis į Palm Beach Lietuvių Klubą pirmininką Joną Daugėlą, 2059 No. Suzanne Crcl., Juno, Florida 33408 (tel. 626-2807)

J. Daugėla

Vienas svarbiausių pranešimų mūsų klientams:

Jeigu mes galėtumėm gauti tai savikaina, mes padarytumėm.

Kai kurie mūsų stambieji klientai, pavyzdžiui Jones & Laughlin, perka elektrą iš mūsų savikaina. Mes tiekiamė jiems jėgą gabale, 138,000 voltų transmisijos linija. Jie pasiima iš ten su savo pačių transformatoriais.

Jeigu mes galėtumėm taip pat pristatyti ir jums, galėtumėm duoti taip pat savikaina. Bet tiekiant į namus, mes turime turėti papildomas stotis ir paskirstymo linijas. Ir mes turime sumažinti iki 240 voltų, kad jus galėtumėte ja naudotis.

Duodant jums bendrą idėją susidarančių išlaidų, paimekite transmisijos linijas. Su transmisijos bokštais ir pagrindais, priedu vielos, izoliatoriai ir kitos dalys,

šios dienos kaina skaitant, virš žemes linijos pravedimas kainuoja apie \$300,000 mylia.

Pagelbinės transmisijos stotys? Apie \$7 milijonus kiekviena.

Kada mes turime įvertinti elektrą, padengiant išlaidas jums tiekiant, tinkama naudojimo forma, jūs galite matyti, kodėl mes negalime jums duoti tai savikaina.

Iš tikrųjų pardavimo kaina yra maždaug 1 centu už kilowatt valanda daugiau negu savikaina.

Neblogai už 24 valandas per dieną tiekiant į namus patarnavimą.

The ILLUMINATING Company

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

LIETUVIŲ KONSERVATORIŲ SUSIRINKIMAS

Šį sekmadienį, sausio 26 d. 2 val. p. p. Ursuline College, Mullen Academic Building, Higbe Lounge, kampas Lander ir Fairmount, Pepper Pike, Ohio, įvyks lietuvių konservatorių klubo susirinkimas a. a. Juliui Smetonai paminėti.

Savo prisiminimus apie velionį papasakos Harry Dworkin, žinomas Clevelando advokatas ir artimas Juliaus Smetonos bendradarbis.

Velionies sūnus, pianistas Antanas Smetona paskambins Chopin'o gedulingo maršo sonatą.

Po programos klubo ponios pavaizins svečius kavute.

Visa lietuvių visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SAUSIO 25 D. Lietuvių Namuose vakaronė, Rengia LB kult. parengimų komisija.

SAUSIO 26 D. Čiurlionio ansamblio 35 m. sukakties minėjimas-akademija Liet. Namuose

VASARIO 1 D. Literatūros vakaras, Rengia moksleiviai ir studentai ateitininkai.

VASARIO 8 D. Tradicinis blynų balius, Rengia Pilėnų tauto skautų tėvų komitetas.

Prov. Kazimieras Mažonas Klaipėdos krašto atvadavimo sukakties minėjime Clevelande skaitė savo atsiminimus iš to istorinio momento. J. Garlos nuotrauka

Čiurlionio ansamblis šį sekmadienį, sausio 26 d. 4 val. p.p. Lietuvių Namuose minės savo 35 metų veiklos sukaktį. Visi maloniai kviečiami į minėjimo akademiją atsilankyti. J. Garlos nuotrauka

Juokdarys Chucko atvyks su Al Sirat Grotto cirku į Clevelandą ir nuo vasario 5 iki 9 d. Cleveland Public Hall dalyvaus cirko pasirodymuose.

VASARIO 22 D. Kultūrinė vakaronė Liet. Namuose, Rengia LB kult. rengimų komisija.

KOVO 9 D. Purvio minėjimas Lietuvių Namuose, Rengia Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopa.

KOVO 15-16 Adomo Galdiko paroda, Ruošia ateitininkai.

KOVO 22 D. Kaziuko mugė Nauj. parapijos salėje.

KOVO 23 D. Vysk. Valančiaus mokyklos 25 metų sukaktis.

BALANDŽIO 5 D. ALIAS ir Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos pavarinis balius Lietuvių Namuose.

BALANDŽIO 6 D. Židniečių madų paroda Nauj. parap. salėje.

BALANDŽIO 19 D. Grandinėlės šventinis vakaras-balius.

BALANDŽIO 26 D. Čiurlionio ansamblio 35 m. sukakties koncertas.

GEGUŽES 3-4 D. Ateitininkų šeimos šventė.

GEGUŽES 11 D. Motinos diena, Ruošia Žalgirio šaulių kuopos moterų sekcija.

GEGUŽES 16-18 D. Lituanistinio instituto suvažiavimas.

GEGUŽES 24 D. ALT S-gos suakutuvinio seimo banketas.

KAIP BUVO PARINKTOS TAUTINĖS VĖLIAVOS SPALVOS

1974 m., 'Europos Lietuvis' 13 numeryje radau straipsnį "Kada buvo parinktos mūsų tautinės vėliavos spalvos". Įdomiai jį perskaičiau ir noriu kai ką plačiau paryškinti ir patikslinti. Naudojuosi iš įvairių laikraščių surinktais M. Biržiškos ir S. Butkaus atsiminimais.

Senosios istorinės Lietuvos vėliava buvo raudonos spalvos. Bet po paskutinio (1795 m.) Lietuvos-Lenkijos valstybės padalinimo Lietuva tikros savo vėliavos beveik neturėjo. O Mažoji Lietuva visą laiką turėjo savo vėliavą žalios-baltos-raudonos spalvos. Tai šia vėliava kartais pasinaudodavo ir Didžioji Lietuva.

M. Biržiška savo atsiminimuose rašo, kad 1905 m. dr. J. Basanavičius lietuvių studentų buvo paklaustas, kokia buvusi senovėje tauti-

nė Lietuvos vėliava ir kokia ji turėtų dabar būti. Daktaras trumpai atsakė: -- "Buvo raudona". Tas jauniems revoliucionieriams labai patiko ir, išskeldami raudoną vėliavą, jautėsi ne tik revoliucionieriais, bet ir lietuviais. Pasibaigus revoliucijai, lietuviškos vėliavos klausimas ir vėl kurį laiką buvo pamirštas.

Kai 1917 m. Rusijoje kilo revoliucija, tai ten gyvenantieji lietuviai ir vėl pradėjo žygiuoti su raudonomis vėliavomis. Ar ta spalva buvo jungiama su senovinės Lietuvos praeitimi, neteko patirti. Tik yra žinoma, kad tuomet raudona spalva buvo laisvės ir džiaugsmo simbolis. Su raudona vėliava demonstracijose dalyvavo ir Voronežo ateitininkai ('Ateitis', 1963 m., Nr. 4).

1917 m. Vilniuje buvo sukviesta lietuvių konferencija. Dr. J. Basanavičius, pasitaręs su dail. A. Žmuidzinavičium ir kitais, konferencijos salę viduje ir iš oro papuošė raudonai-žaliomis vėliavėlėmis. Tai buvo pagrindinės spalvos: raudona -- D. Lietuvos žalia -- M. Lietuvos. Tos konferencijos metu buvo išrinkta komisija tautinės vėliavos spalvoms nustatyti. Komisijon išrinkti dr. J. Basanavičius, dail. A. Žmuidzinavičius, archt. T. Daugirdas ir dail. J. Vienožinskis. Ši komisija paskutinę konferencijos dieną pranešė, kad ji tautinei vėliavai parinko spalvas raudona-žalia-geltona, ir jos buvo priimtos. Vyriausioji spalva buvo raudona, nes tai yra senovinės istorinės Lietuvos spalva, žalia -- M. Lietuvos spalva, o geltona, archt. T. Daugirdui reikalaujant, pridėta tik dėl grožio -- raudonos-žalios spalvos niūrumui sušvelninti. Vilniuje vėliavos spalvos pagal vyresniškumą buvo vadinamos iš apačios aukšty, būtent, raudona-žalia-geltona. Bet kai mūsų vyriausybė persikėlė į Kauną, tai pamiršo spalvų vyresniškumą ir jas pradėjo vadinoti iš viršaus žemyn -- geltona-žalia-raudona. Lietuvos Taryba, paskelbusi Nepriklausomybės aktą, priėmė valstybės ženkla -- Vytį, tautos himną "Lietuva, tėvyne mūsų" ir dabartinių spalvų tautinę vėliavą. Vėliau visa tai patvirtino susirinkęs visos tautos išrinktas Steigiamasis Seimas.

Po revoliucijos Rusijoje pradėjo formuotis lietuvių karių tautiniai daliniai. Kai kurių dalinių kariai turėjo ant rankovių užsisiuvę M.

Lietuvos spalvų, žalia-balta-raudona, trikampus. 1937 m. Kaune buvo minima lietuvių karių tautinio sąjūdžio rusų kariuomenėje 20 m. sukaktis. To sąjūdžio dalyviai buvo pavadinti pirmūnais ir suvažiavime dalyvavo prisieję prie krūtinių mažą juostelę su žalia-balta-raudona spalva. Tai priminė spalvas, kurias naudojo 1917-18 m. Rusijoje. Dar yra žinoma, kad M. Lietuvos spalvas turėjo įsivedę 1 pėst. Prūsų Lietuvos pulkas, kuris 1919 m. padžioje buvo pradėtas formuoti Tauragėje. Bet tas pulkas nespėjo susiorganizuoti ir buvo išskirstytas į kitas kariuomenės dalis. O kai pradėjo organizuotis mūsų kariuomenė, tai savanoriai prie kairės rankovės aukščiau alkūnės nešiojo tautinių spalvų trikampus. Ant kareivių trikampių ir karininkų raiščių buvo užspausiti dalies antspaudai. Trikampiai ir raiščiai jau buvo dabartinių tautinių spalvų.

Kai tik atsikūrė Lietuva, tai antspauduose vartojamų vyčių ir tautinių vėliavų buvo didelis nevienodumas. Todėl 1923 m. buvo sudaryta tokia komisija, kuri pavedė dail. A. Varnui paruošti Vyčio ir tautinės vėliavos projektus. Jis juos paruošė, suvienodino, o valstybė apsaugojo įstatymu. O vartojama taip vadinama stilizuota Vytis, tai tik išniekinimas Lietuvos valstybės ženklo.

Kai vėliava kabinama gulščiai, tai jos geltonoji spalva būna viršuje. O kai vėliava kabinama statmenai, tai jos raudonoji spalva turi būti publikos dešinėje pusėje. Tas taikoma vėliavą kabinant salėje. Raudonoji spalva yra pagrindinė ir, remdamiesi lietuviška tradicija, mes ją pagerbiame dešinėje pusėje.

Lietuva turėjo ir valstybinę vėliavą. Tai buvo raudonos spalvos vėliava su baltu Vytimi arba Gedimino stulpais. Tokia vėliava plevėsavo ant Lietuvos Valstybės Tarybos rūmų Vilniuje.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yrą jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus. Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

★

Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

★

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5¼%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6½% — 7¾%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI APDRAUSTI IKI \$40,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

★

Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

★

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

Vėliau tokią vėliavą matėme Karo Muziejaus bokšte, prie prezidentūros ir Ministrų kabineto rūmų.

1930 m. visa Lietuva iškilmingai minėjo Vytauto Didžiojo 500 m. mirties sukaktį. Tais metais atsirado taip vadinamos Vytautinės vėliavos. Tai buvo tautinės vėliavos 10 metrų ilgumo. Taip pat į Vytautinių vėliavų skaičių įėjo visos iš Vytauto laikų užsilikusios vėliavos (reprodukcijos) ir vals tybinė Lietuvos vėliava su Vyčiu arba Gedimino stulpais. Tų iškilmių metu valstybinė vėliava buvo kabinama centrinėje vietoje ir tokią vėliavą provincijos miestuose galėjo pakabinti tikrai viena.

Mūsų vėliavos geltona spalva reiškia derlinguosius Lietuvos laukus, žalia -- nepalaužiamą viltį amžiais gyvuoti, raudona -- lietuvių tautos narsumą ir už tėvynę praliatą kraują. Poetiškai aptariant: nuo aušros geltona, nuo pievų žalia, o nuo dobilų raudona.

V. Vytenietis
(E. Lietuvis Nr. 42)

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Cipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

OPPORTUNITY FOR 1ST CLASS SKILLED HELP FOR A NEWLY RELOCATED MANUFACTURER of special cutting tools wishes to employ the following UNIVERSAL MILLING MACHINES OPERATORS experienced on spiral milling machines

TOOL and CUTTER GRINDERS Must be able to set up and work from blue prints. Steady work for qualified men. Liberal personnel policies & fringe benefits. Apply in person:

MULTI-CUT, INC.
4320 Airwest SE.
(Off 44th and Broadwood)
Kentwood, Mich. 49508
616-698-6980

(3-9)

Praeitą sekmadienį Clevelando Žalgirio kuopos šauliai buvo suruošę Klaipėdos krašto atvadavimo sukakties minėjimą, kuriame meninę programą atliko iš Rochesterio jaunųjų teatrų grupę suvaidinę Vinco Kudirkos satyrą Viršininkai. Nuotraukoje rochesteriečiai teatralai su Žalgirio šaulių kuopos pirmininku A. Mikulskiu (dešinėje). J. Garlos nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Chicago

• Sol. Natalija Aukštuoliene ir East Chicagos vyrų oktetas atliks meninę programą Dirvai paremti ruošiamame baliuje š. m. vasario 1 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje, 6422 So. Kedzie Ave. Pradžia 7:30 val. vak. Vakarą ruošia ALT S-gos Chicagos, East Chicagos ir Cicero skyriai. Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

• Abiturientų pristatymo ir susipažinimo vakaras Chicagoje įvyks š. m. gegužės 3 d. Sheraton Inn restorane, Southwest Highway. Vakarą, kaip ir praeitais metais, ruošia Liet. Mot. Fed. Chicagos klubas, talkinant abiturientų tėvų komitetui. Norintieji dalyvauti, prašomi neatidėliojant registruotis pas tėvų komiteto atstovą Rimavičienę — 434-4980 nuo 2 val. p. p. arba vakarais pas klubo parengimų vadovę D. Kurauskienę — 585-8604.

AUKOS DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo Dirvai šie asmenys:

A. Sinkus, Rochester	...\$2.00
B. Makaitis, Norwood	... 7.00
S. Mačys, Cleveland	... 2.00
J. Šiušis, Argentina	...21.00
Jurgis Mitalas, Detroit	...10.00
A. Statulevičienė, Weston	7.00
J. Beržinskas, Toronto	.. 2.00
V. Mingėla, Sterling Hts.	5.00
Vito Žitkus, Cleveland	.. 5.00
V. Janušauskas, Longueuil	3.00
St. Tallat-Kelpša, Baltimore	 3.00
M. Krasauskas, Chicago	.. 1.00
M. Ignas, Cleveland	... 3.00
VI. Kalytis, Great Neck	.. 7.00
L. Švelnis, Needham	... 2.00
P. Malėta, Chicago	 2.00
A. Palaitis, Racine	 2.00
I. Povilavičius, Yonkers	.. 7.00
J. Cirusas, Stockton	... 7.00
J. Maurukas, Richmond Hill	 2.00
Br. Vigelis, Camden	... 7.00
R. Nemickas, Highland	.. 7.00
V. Bitėnas, Scotch Plains	2.00
E. Statkus, Grnd Rapids	7.00
J. Leščinskis, Dorchester	2.00
M. Dausa, Islington	... 2.00
P. Balynas, Dearborn Hts.	2.00
F. Janonis, Brockton	... 2.00
A. Rukša, W. Germany	.. 2.00
K. Morkūnas, Cleveland	5.00
J. Slivinskas, Waterbury	7.00
Janina Staškus, Yonkers	3.00
A. Pavasaris, N. Hollywood	5.00
Iz. Jonaitis, Cleveland	.. 5.00

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkojame.

Washington

ISLEISTUVĖS IZABELEI LAUČKIENEI

Pradžioje sausio mėnesio, Juozas Laučka, buvęs ilgametis Amerikos Balso tarnautojas, pasirašė 18 mėnesių sutartį su Radijo Liberty vadovybe Europoje. Jis tapo paskirtas vyriausioju lietuvių kalba transli-

CHICAGOJE!

Maloniai kviečiame Jus ir Jūsų prietelius atsilankyti į

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS CHICAGOS, EAST CHICAGOS IR CICERO SKYRIŲ RENGIAMĄ

DIRVOS VAKARĄ-BALIŲ

1975 M. VASARIO 1 D., LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ PASTOGEJE, 6422 So. Kedzie Ave., Chicagoje. Pradžia 7:30 val. vak. Įėjimas asmeniui 10 dol.

Vietos užsakomos tel. 476-6341 (Kremerienė) arba 434-7270 (Valiukėnienė). Meninę vakaro programą atliks solistė Natalija Aukštuoliene ir East Chicagos vyrų oktetas, vadovaujamas muziko Antano Giedraičio. Šokiams gros jaunimo orkestras Vytis. Vakaro pelnas skiriamas DIRVAI.

RENGEJAI

LB SPAUDOS VAJUS

• LB Lemonto apylinkė užbaigė Spaudos Vajų ir pirmutinę atsiskaitę su LB Krašto Valdyba. Lemonte vajų vykdė apylinkės valdybos nariai V. Kamantas ir studentas Romas Kronas, talkininkaujant visai apylinkės valdybai ir Maironio lituanistinės mokyklos mokytojams ir mokiniams. Prie naujų prenumeratų mūsų laikraščiams, buvo renkami ir atnaujinimai, o be to buvo pardavinėjamos ir knygos. Rezultatai tokie: Prenumeratos ir aukos gauta \$538.75. Išparduota knygų už \$571.35.

Lemonto apylinkei, vadovaujamai K. Laukaičiui, priklauso nuoširdi padėka.

• Prieš daugelį metų, mūsų tautai tėvynės meilės pavyzdį rodė savanoriai kūrėjai, imdami ginklą į rankas ir pasirodę galvas guldyti š. m. vasario mėn. 8 d., šeštadienį, 7 val. vak. Lietuvių Laisvės salėje, 269 2nd St., Elizabeth, N. J. Programoje: muzikas Vyt. Strolia supažindins su prof. muz. Juozo Žilevičiaus kūryba, solistė Angelė Kiaušaitė padainuos. Po programos pietūs ir šokiai grojant linksmam orkestrui. Vakarą pelnas skiriamas prof. J. Žilevičiaus vedamam Lietuvių Muzikologijos Archyvu paremti.

Maloniai kviečiami visi apylinkės lietuviai ir jų draugai atsilankyti į šį rengimą ir linksmai, įdomiai praleisti vakarą. Įėjimo auka \$10.00 asmeniui. Bilietus galima užsisakyti New Jersey pas E. Juškie- nę tel. 201 — FL 1-3808 arba pas A. Rygelienę 201-838-4483, New Yorke pas I. Banaitienę 212-277-0258.

• J. Malskis, LB Clevelando apylinkės pirmininkas, informuoja Krašto Valdybą, kad vajus vyksta. Tuo reikalu daugiausiai dalyvauja P. Karalius.

certe So. Bostone. Pernai dainininkė dalyvavo mišria- me koncerte ir tie, kurie ją girdėjo dainuojant ir deklamuojant, prašė Minkų, kad suruoštų vienos Elenos dainų ir poezijos vakarą. Kovo 2 d. Lietuvių Piliečių Klubu salėje mes vėl išgirsime talentingą deklamatorę ir gražiabalsę dainininkę. Jos programa bus įvairi ir įdomi. Akompanuos pianistas Vytenis Vasyliūnas. Po koncerto bus šokiai ir vaišės.

• J. Činga iš Los Angeles, Vakarų apygardos pirmininkas, yra šiek tiek susirūpinęs, kad vajaus rezultatų bent Los Angeles dar bent mažai matyti.

• Iš Vidurio Vakarų apygardos, pirm. R. Kronas teigia, kad iš Marquette Parko apylinkės, kuri yra pati didžiausia Amerikoje, vargiai bus sulaukta gerų rezultatų spaudos vajaus proga.

• Iš mažosios Grand Rapids apylinkės, vadovaujamos Vytauto Jonaičio, jau yra gautos trys naujos prenumeratos.

• Kitai mažai apylinkei, t. y. Waterburio spaudos vajaus reikalais darbuojasi pats apylinkės pirmininkas A. Malakauskas.

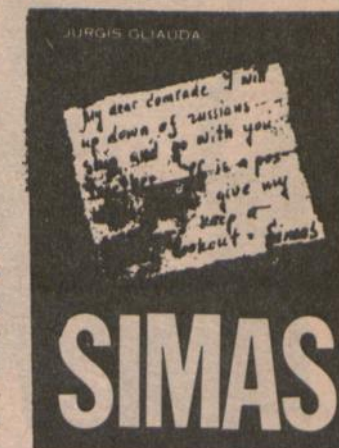
• Sausio 5-tą dieną Philadelphiaje įvyko V. Krėvės lituanistinės mokyklos kalėdinė eglutė. Trys mokinės A. Gečytė, D. Surdėnaitė ir N. Gailaitė pertraukė metu darbavosi mūsų spaudai. Jų pastangos tikrai vertos paminėjimo: 7 naujos prenumeratos ir \$11.00 aukų.

• Visiems Philadelphiajos ir Pietinės New Jersey apylinkės lietuviams gerai pažįstama lietuviškų reikalų rėmėja Emilija Plavičiūtė, vertindama LB Spaudos Vajaus idėją, užsiprenumeravo Dirvos laikraštį.

• A. T. Antanaitis iš Chicagos, per Krašto Valdybą parėmė mūsų spaudą su \$9 auka. (rė)

LOS ANGELES

• Ričardas Rudzevičius, 28 m., Juozo ir Konstancijos Rudzevičių sūnus, satsio 7 d. Los Angeles žuvo nuo užpuoliko kulkos.

SIMO knygos antrosios laidos liko tik kelios dešimt egzempliorių. Norėdami, kad ji plačiau pasklistų skaitytojuose, vietoj 3 dol. nutarėme atpiginti iki 1 dol. Užsisakykit tuoj pat Dirvoje, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.

cijų direktorium Muenchen. Lauškai palieka Washingtoną ir š. m. sausio 30 dieną išvyksta į paskyrimo vietą. Ta proga, 19 sausio (sekmadienį), Izabelės Laučkienės artimos draugės suruošė jai atsisveikinimo vaišes ponų Rutelionių erdvuose ir gražiuose namuose. Į vaišes atvyko gausus būrys viešnių pagerbti išvykstančią ir mielą bei visų washingtoniškų mėgiamą poniją Izabelę Laučkienę. Barbora Darlis, Washingtono Lietuvių Draugijos pirmininkė, palinkėjo Izabelei visų vardu laimingos kelionės bei geros sėkmės Vokietijoje ir įteikė nuo dalyvių prisiminimui kuklią dovaną.

Aldona M.

VASARIO 16 MINĖJIMAS

š. m. vasario mėn. 9 dieną (sekmadienį), Washingtono Lietuvių Draugija ir Lietuvių Bendruomenė rengia Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktuvių minėjimą.

Minėjimas bus pradėtas pamaldomis šv. Mato katedroje, o po to bus iškilmingi pietūs-minėjimas Washingtono viešbutyje. Į minėjimą žada atvykti Simas Kudirka. Taip pat, pietuose pažadėjo dalyvauti buvęs Kongreso narys (kongresmanas) Mr. Hanrahan, kuris yra daug prisidėjęs prie Kudirkos išlaisvinimo. A. M.

Toronto

SIMANAVIČIAUS PAGERBIMAS

Jono Simanavičiaus jau 25 m. vadovaujama radijo ir televizijos programa "Tėvynės Prisiminimai" susilaukė Toronto lietuviškos visuomenės dėmesio, įvertinimo ir paramos.

Sausio 11 d. į jo suruoštą Liet. Namuose vakarą-koncertą atsilankė virš 500 svečių.

J. Simanavičius yra KLB Krašto Valdybos pirmininkas, veikia Baltų Federacijoje, Liet. Namuose ir visur kur reikia lietuvių atstovauti, tad publikos gausus atsilankymas kartu reiškė ir jo kaip visuomenės veikėjo pagerbimą.

Koncertinę dalį atliko mišrus choras, diriguojant V. Verikaičiui ir trys solistai, akompanuojant muzikams E. Krikščiūnui ir St. Gailevičiui. Pirmasis solistas Alg. Simanavičius (Jono brolis) — bosas, gražiai padainavo 3 lietuviškas dainas, o antrasis tenoras A. Vėlyvis padainavo ir itališkai ariją. Ant galo dirigentas Verikaitis pasakė: "No-

Elizabeth

UŽGAVENIŲ BALIUS

Lietuvių Moterų Klubų Federacija New Jersey skyrius rengia Užgavėnių balių š. m. vasario mėn. 8 d., šeštadienį, 7 val. vak. Lietuvių Laisvės salėje, 269 2nd St., Elizabeth, N. J. Programoje: muzikas Vyt. Strolia supažindins su prof. muz. Juozo Žilevičiaus kūryba, solistė Angelė Kiaušaitė padainuos. Po programos pietūs ir šokiai grojant linksmam orkestrui. Vakarą pelnas skiriamas prof. J. Žilevičiaus vedamam Lietuvių Muzikologijos Archyvu paremti.

Maloniai kviečiami visi apylinkės lietuviai ir jų draugai atsilankyti į šį rengimą ir linksmai, įdomiai praleisti vakarą. Įėjimo auka \$10.00 asmeniui. Bilietus galima užsisakyti New Jersey pas E. Juškie- nę tel. 201 — FL 1-3808 arba pas A. Rygelienę 201-838-4483, New Yorke pas I. Banaitienę 212-277-0258.

Boston

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Vasario 16 minėjimas Cambridge, Mass. įvyks vasario 23 d., sekmadienį, 2:30 val. miesto Bibliotekos salėje, 499 Broadway St. Šis minėjimas sujungtas su Bibliotekos ruošiamą lietuvių dieną, panašiai kaip buvo pernai. Bus įdomi meninė programa, paskaita ir po minėjimo dalyviai bus pavaišinti kavute. Įėjimas nemokamas. Kviečiame gausiai dalyvauti. Minėjimą ruošia komitetas.

ELENOS BLANDYTĖS REČITALIS

Dainininkė ir dramos artistė Elena Blandytė duos savo rečitalį kovo 2 d. Minkų radijo metiniame kon-

NAUJA TUNTININKĖ

Chicagos Kernavės skaučių tunto skautės atsisveikina su buvusia ir sutinka naująją tuntininkę. Iš kairės: naujoji tuntininkė pas. Ritonė Rudaitienė, buv. tuntininkė s. Eleonora Salčiūnienė ir skautės Violeta Dirvonytė ir Danguolė Kviklytė.

D. Vakarės nuotrauka

Staigiai ir netikėtai

A. A.

EDUARDUI MICKŪNUI

mirus, giliam liūdesyje likusią žmoną BIRUTĘ, sūnų EDMUNDĄ, tėvelius ir brolius giliai užjaučia

Bostono Neolithuanai

DR. ANDRIUI BRIDŽIUI

mirus, žmonai ELENAI ir sūnui ROMUI liūdesio valandoje užjaučiame

Dr. K. Pautienis su šeima